วารสารวิชาการไทยวิจัยและการจัดการ
Thai Research and Management Journal

การจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต

Solid Waste Management of Rangsit Municipality

ปิยรัช อยู่รักชาติ [1]
Piyarach yoorukchat

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี และ 2)เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการกำจัดขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือการวิจัย โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครรังสิต จำนวน 395 ตัวอย่าง สถิติที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ยเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสหสัมพันธ์เพียร์สัน สมการถดถอยพหุ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี อยู่ในระดับปานกลาง และ ปัจจัยด้านนโยบาย ปัจจัยด้านทรัพยากร ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย มีผลเชิงบวกต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และ ปัจจัยด้านนโยบาย

[1] นักศึกษา หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรังสิต

และ ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมายสามารถร่วมกันพยากรณ์การจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

คำสำคัญ: การจัดการขยะมูลฝอย,เทศบาลนครรังสิต

Abstract

The purpose of this study was to study the level of solid waste management of Rangsit Municipality, Thanyaburi District, Pathum Thani Province and to study factors affecting solid waste management of Rangsit Municipality, Thanyaburi District, Pathum Thani Province. This research was quantitative research which utilized questionnaires as a tool to collect data from a sample group of 395 people in Rangsit ,Municipality , Thanyaburi District, Pathum Thani Province. Statistical techniques were percentage, mean , Pearson's correlation and multiple regression analysis. The study found that the level of solid waste management of Rangsit Municipality was at high level. The hypothesis testing found that policy factor, resource factor, and target factor had positive effect on solid waste management of Rangsit Municipality, Thanyaburi District, Pathum Thani Province at 0.01 level of statistical significance ,and policy factor and target factor could predict solid

waste management of Rangsit Municipality, Thanyaburi District, Pathum Thani Province at 0.01 level of statistical significance.

Keywords: solid waste management, Rangsit Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เทศบาลนครรังสิต อำเภอเมืองธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี เป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีหน้าที่กำจัดขยะมูลฝอยในครัวเรือน ตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 ส่วนที่ 3 มาตราที่ 50 ได้กำหนดหน้าที่ของเทศบาลไว้ว่า เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง หรือเทศบาลนคร ให้เทศบาลมีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาลไว้หลายประการโดยเฉพาะมาตรา 50(3) กำหนดหน้าที่ไว้ว่าต้องรักษาความสะอาดของถนน หรือทางเดิน หรือที่สาธารณะรวมทั้งกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

เทศบาลนครรังสิตมีพื้นที่ในเขตความรับผิดชอบประมาณ 20.80 ตารางกิโลเมตร และมีหมู่บ้านในเขตการปกครอง 6 หมู่บ้าน มีประชากรกระจายอยู่ทั่วไปในตำบลประชาธิปัตย์ ประกอบด้วยบ้านพักอาศัย อาคารพาณิชย์ ตลาดสด โรงแรม/ห้องพัก สถาบันการศึกษา โรงพยาบาล ฟาร์มไก่ ฟาร์มสุกร จากการรวบรวมข้อมูลประชากรตำบลประชาธิปัตย์ ตามข้อมูลทะเบียนราษฎร มีประชากรทั้งหมด 79,396 คน แยกเป็นประชากรชายจำนวน 37,270 คน ประชากรหญิงจำนวน 42,126 คน มีจำนวนหลังคาเรือน 36,465 หลังคาเรือนซึ่งประชากรเหล่านี้ถือเป็นประชากรหลักที่ผลิตขยะมูลฝอยภายในเขตเทศบาล นอกจากนี้เทศบาลนครรังสิตยังเป็นศูนย์ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้าน

การท่องเที่ยว จึงทำให้มีประชากรแฝงมาก และประชากรเหล่านี้ก็มีส่วนสำคัญในการผลิตขยะมูลฝอยและเพิ่มภาระในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครรังสิต

เทศบาลนครรังสิตมีปริมาณขยะมูลฝอยเพิ่มขึ้นจากข้อมูลจากสถิติของปริมาณขยะมูลฝอยในปี พ.ศ 2558 โดยมีปริมาณขยะมูลฝอย จำนวน 47,777.12 ตัน/ปี จำนวน 3,981.43 ตัน/เดือน จำนวน 130.90 ตัน/วัน ยังมีการลักลอบนำขยะมูลฝอยจากนอกพื้นที่มาทิ้งในบริเวณเขตรับผิดชอบของเทศบาลนครรังสิต ทำให้สถานการณ์ขยะมูลฝอยประสบปัญหาขยะส่งกลิ่นเหม็น มีแมลงวันมาก โดยเฉพาะช่วงฤดูฝน

การที่เขตเทศบาลนครรังสิตมีแนวโน้มของการเจริญเติบโตทางสภาพเศรษฐกิจและสังคม จากสภาพของปัญหาเรื่องขยะมูลฝอยซึ่งมีปริมาณและชนิดของมูลฝอยเพิ่มขึ้นมาก นับวันจะเพิ่มภาระหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเห็นว่าการจัดการขยะมูลฝอยเป็นหน้าที่สำคัญของเทศบาล จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิตเพื่อเป็นองค์ความรู้ในเชิงการจัดการภาครัฐ และสามารถนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้ต่อไป

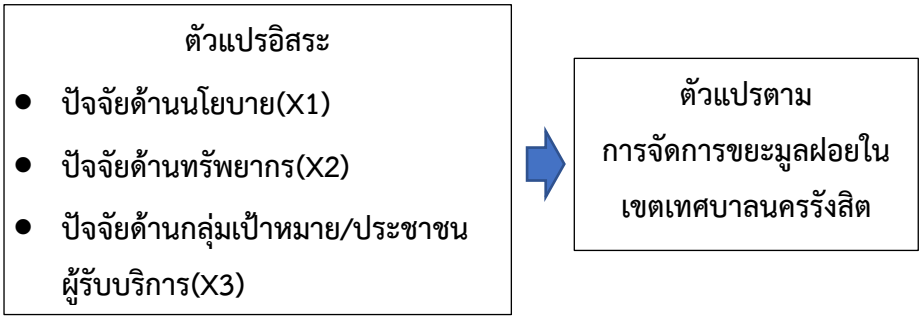
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.เพื่อศึกษาระดับการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต

2.เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่องการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิตได้ประยุกต์แนวคิดทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาเป็นแนวทางในการศึกษาพัฒนากรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ที่มา ผู้วิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประชากรการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 79,396คน 36,465 หลังคาเรือน (ตามข้อมูลทะเบียนราษฎรตำบลประชาธปัตย์) ดังนั้น ผู้วิจัย ใช้ตารางกำหนดขนาดตัวอย่างจากวิธีการคำนวณของ Taro Yamane ภายใต้ความเชื่อมั่น 95 % (Yamane, Taro, 1967) จากสูตรการคำนวณ กลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้คือ ประชาชนในเขต

เทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี จำนวน 395 คน โดยเก็บข้อมูลในช่วง พฤษภาคม– มิถุนายน 2561 โดยเครื่องมือแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจความตรงเชิงโครงสร้างจากผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 คนและผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นโดยมีค่าความเชื่อมั่น (ครอนบาค อัลฟา) เท่ากับ .853 ซึ่งเกินกว่า .70 (Cronbach,1990) สถิติที่ใช้ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา อาทิ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมาน อาทิ สหสัมพันธ์เพียร์สัน และ การวิเคราะห์สมการถดถอยพหุ

สรุปผลการวิเคราะห์

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่าระดับการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี โดยเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.27)

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี ผลการศึกษาพบว่า โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับได้ดังนี้ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ มีค่าสูงสุด โดยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.27) รองลงมา คือ ปัจจัยด้านนโยบาย ($\bar{x}$ = 3.19) อยู่ในระดับปานกลาง ปัจจัยด้านทรัพยากร อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x}$ = 3.14) ตามลำดับ

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านนโยบาย (X1)ปัจจัยด้านทรัพยากร (X2) และปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ (X3) มีผลเชิงบวกต่อการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัด

ปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และ ปัจจัยด้านทรัพยากร (X2) และปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ (X3)สามารถร่วมกันพยากรณ์ การจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยมีสมการในรูปแบบคะแนนดิบ คือ Y = 0.890 + 0.383 X1+ 0.327 X3 สมการในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน Y^ = 0.454X1 + 0.311X3

อภิปรายผล

การผลการวิจัยครั้งนี้ที่พบว่า ปัจจัยด้านทรัพยากร (X2) และปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริการ (X3)สามารถร่วมกันพยากรณ์ การจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครรังสิต อำเภอธัญบุรี จังหวัดปทุมธานี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการศึกษาดังกล่าวเป็นไปตามแนวคิดของ O'Toole(1986) ที่อธิบายว่า ปัจจัยด้านนโยบาย มีผลต่อการนำนโยบายไปปฏิบัติ และ เอดเวอร์ด (1980) ก็เห็นเช่นเดียวกัน เขากล่าวว่า การขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ทำการ เครื่องมือเครื่องใช้ ที่ดิน และอุปกรณ์อำนวยความสะดวกอื่นๆ จะมีผลของความสำเร็จและความล้มเหลวของนโยบาย เช่นเดียวกับการขาดแคลนกำลังคนและงบประมาณ นอกจากนั้นงานวิจัยของ วรเดช จันทรศร (2556) ได้เสนอลักษณะของปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการนำนโยบายไปปฏิบัติว่าจะครอบคลุมปัญหาต่างๆ 5 ด้าน โดยปัญหาทางด้านสมรรถนะ มีความสำคัญต่อความสำเร็จของการนำนโยบายไปปฏิบัติ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสามารถในการดำเนินการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของ

นโยบายนั้นได้มากน้อยเพียงใด ขณะที่แนวคิดของ แวน มิเตอร์ และแวน ฮอร์น (Van Meter and Van Horn 1975) ได้กล่าว ปัจจัยด้านกลุ่มเป้าหมาย/ประชาชนผู้รับบริหาร ได้แก่ ทัศนคติที่มีต่อนโยบาย และความเข้าใจในประโยชน์ที่ได้รับ และผลเสียที่อาจจะเกิดขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของหทัยพรรณ สังข์ชู (2557) พบว่าระดับประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ด้านแผนงานและนโยบายในการจัดการขยะมูลฝอย ด้านบุคลากรและการจัดองค์การ ด้านวัสดุเครื่องมือ เครื่องใช้และสถานที่ทิ้งขยะมูลฝอย ด้านงบประมาณ ด้านความร่วมมือของประชาชน และด้านเทคนิควิธีการ อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เช่นเดียวกับงานวิจัยของญาณิศา มูลคำ (2559) ซึ่งพบว่า ความรู้ความเข้าใจในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลปายอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในภาพรวมแล้วอยู่ในระดับปานกลาง โดยความรู้ความเข้าใจของประชาชนในเขตเทศบาลตำบลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ในเรื่องขยะมูลฝอย มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอย($r = 0.169$)

ข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษา ผู้วิจัยเสนอว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องควรเผยแพร่ประชาสัมพันธ์และรณรงค์ให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการคัดแยกขยะมูลฝอยและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง ควรตระหนักในเรื่องของสภาพแวดล้อมโดยรวมในเขตพื้นที่ ที่มีขยะส่งกลิ่นเหม็น หรือทิ้งขว้าง

ไม่เป็นระเบียบ ขณะที่ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาด้วยระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลกับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ ควรมีการศึกษาปัจจัยอื่นๆตามแนวคิดการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ

บรรณานุกรม

ญาณิศา มูลคำ. (2559). *ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจกับการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลปาย อำเภอปาย จังหวัดแม่ฮ่องสอน.* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต). เชียงราย: มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.

เทศบาลนครรังสิต. (2559). *การจัดการขยะมูลฝอยเทศบาลนครรังสิต.* เข้าถึงได้จาก http://rangsit.org/New/index.php/th/

วรเดช จันทรศร. (2551). *ทฤษฎีการนำนโยบายสาธารณะไปปฏิบัติ.* (พิมพ์ครั้งที่ 2) .กรุงเทพมหานคร: บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด.

หทัยพรรณ สังข์ชู. (2557). *ประสิทธิผลในการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครเกาะสมุย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี.* (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต). สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of psychology testing*. (5th ed.). New York: Harper Collins Publishers Inc.

Edwards, George C. (1980). *Implementing public policy*. Washington. D.C.: Congressional Quarterly Press.

O'Tool, L. J., Jr. .(1986). Policy recommendations for multi-actor implementation: An assessment of the field. *Journal of Public Policy*, 6(2), 181-210.

Van Meter, D. S., and Van Horn, C. E. (1975. The Policy implementation process: A conceptual framework. *Administration & Society*, 6(4), 445-488.

Yamane, T. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis.* (3rd ed.) Singapore: Harper International Editor.